

In 1395 schonk Guy van Chatillon, graaf van Blois en heer van Schoonhoven en Gouda, het patronaatsrecht van de parochiekerk, gewijd aan St. Bartholomeus, en de Heilige Kruiskapel aan de RDO. De commandeur woonde schuin tegenover de kerktoren en beheerde de bezittingen en hun inkomsten. Deze situatie heeft tot aan de Reformatie in 1572 voortbestaan. Echter tot vandaag heeft Schoonhoven een commandeurszetel bij de RDO, gevestigd in Utrecht.

Middelpunt van de tentoonstelling was de "kop" van Guy van Blois, een resterend deel van zijn gisant (grafmonument in bruikleen Musée des Beaux Arts te Valenciennes).

De RDO stelde de originele charters van de schenking uit 1395 en meerdere attributen beschikbaar. Daarnaast toonde een film de geschiedenis en het hedendaags functioneren van de Orde.

Vitrines waren ingericht met bodemvondsten uit Schoonhoven, die bij archeologisch onderzoek sinds 1984 zijn gevonden door de AWS.

Ook was een Sermoenenboek te zien, gedrukt in het Klooster St. Michiel in Den Hem, buiten Schoonhoven. Alles daterend uit de periode 1300 – 1600.

Afb. 28. Kop van Guy van Blois.

Foto: Rob Glastra Fotografie-Schoonhoven.

Mede door een belangrijke gift uit het Archeologiefonds van de AWN was het voor de initiatiefnemers mogelijk om een interactieve les te ontwikkelen voor leerlingen van groep 7 en 8 van de basisscholen en voor de eerstejaars van het voortgezet onderwijs. Door gebruik te maken van notebooks en smartphones konden de leerlingen onder leiding van een gids op diverse locaties in de stad zelf opdrachten downloaden en uitvoeren. Aan bezoekers werd gratis een fraai boekje uitgereikt en de scholieren kregen een kwartetspel mee met speciale afbeeldingen.

Op de sluitingsdag bleek dat 1700 bezoekers en 450 scholieren de tentoonstelling hadden bezocht. Een mooi resultaat.

VAN HET ARCHEOLOGIEDEPOT GEMEENTE GORINCHEM

Toos Busch, Martin Veen en Wieteke van Hulten

Nationale Archeologiedagen 12 – 13 – 14 oktober

Drie middagen waren de bezoekers welkom om dierenschedels en botten te bekijken die niet eerder waren geëxposeerd. Daarnaast een (mini)expositie van voorwerpen uit het depot, waarvan foto's voorkomen in het boek 'Tien Eeuwen Gorinchem'.

Kinderen kregen de mogelijkheid een rondje *Speuren in het depot* te doen.

Er vertrokken 27 archeologen in spé met een diploma. De metaaldetector werd door de kinderen veel gebruikt, de vondsten waren voor de enthousiaste vindsters. In totaal 122 bezoekers konden naar het vondstspreekuur van Martin Veen aardewerk- en metaalrestauraties bekijken en worden rondgeleid door de depots. Door het afval van de voorouders kan men een beeld reconstrueren hoe mensen vroeger hebben geleefd.

Schenken

- Twee sets bestaande uit 2 leskisten gevuld met educatief materiaal voor het onderwijs geschonken door Erfgoedhuis Z-H.

Afb. 29. De geschonken vormpjes. Foto: Toos Busch.

- 11 vormpjes van roodbakend aardewerk en een pijparden jesusbeeldje afkomstig uit de Lingeaven (1986) geschonken door Y. Dessovagie.
- Aardewerk scherven, wandtegels (fragmenten) en een netverzwaarder van de Grote Markt en de Burgstraat, schenking T. Cerutti - Uijen.
- Een wandtegel uit de Bornsteeg, schenking mevrouw Van Diemen.
- Tijdschriften: 73 uitgaven van The Coinhunter Magazine geschonken door M. van Bommel.

Het boek: Tien Eeuwen Gorinchem Geschiedenis van een Hollandse stad

Archeoloog Tim Hoogendijk schetst de archeologische bevindingen in Gorcum.

Archeologie van steentijd tot vroege middeleeuwen: p. 24 - 25

Opgavingen aan de Rosmolensteeg en de Krijtstraat: p. 54 - 55

Middeleeuwse hoeves – ook in Gorinchem?: p. 60 - 61

Opgavingen naar de middeleeuwse stadsmuur: p. 132 - 133

Schrijfstiften en pelgrimsinsignes uit Gorcumse bodem: p. 158 - 160

Rijk gevulde beerputten op het Kazerneplein en de Nieuwstad: p. 340 - 341

F. Cerutti beschrijft het tot stand komen van archeologisch beleid in Gorcum: p. 576 - 577

Vrijwilligers

In totaal zijn er negen vrijwilligers betrokken bij het depot.

Registratie en restauratie vragen de meeste tijd.

Afb. 30. Het raadselachtig object. Foto bewerking Arie Saakes.

Een ijzeren voorwerp van 1,1 kg is tot nu toe een raadselachtig object. Elektrolyse gestart, gedeeltelijk resultaat. Wat is het? Een vuurbok? Te veel details. De ronde opening is waarschijnlijk de uitsparing voor een uurwerk. Wordt vervolgd.

Website

De website www.archeologiegorinchem.com werd regelmatig aangevuld en gedurende het hele jaar goed bezocht.

Gorcumkunde

In navolging van andere steden startte de eerste cursus Gorcumkunde in 2017. Inmiddels hebben 3 groepen van ongeveer 20 deelnemers - in kleine groepen - een rondleiding gehad in het depot. Dit leverde een aantal positieve reacties op.

Diversen

Een stage van een dag voor VWO leerling Mette Poot vanuit het voortgezet onderwijs.

Hendrick Hamel Museum kreeg 3 wandtegels (fragmenten) met olifanten in bruikleen.

Wetenschappelijk onderzoek: skeletten van zwarte ratten worden onderzocht.

Publicaties

- T. Busch, M. Veen en W. van Hulten. Jaarverslag archeologiedepot gemeente Gorinchem (2017) In: Grondig Bekeken. Tijdschrift van de AWN-afdeling Lek- en Merwestreek. 33e jaargang 2018 no. 2, p.44 – 47.
- F. Cerutti, R. Mulder, B. Stamkot & A. de Vries red. (2018) Tien eeuwen Gorinchem. Geschiedenis van een Hollandse stad. Utrecht.

Krantenartikelen

AD Rivierenland, 2 mei, Gorinchem betaalt mee aan hotel. Vondst is verwerkt in de vloer en de historie blijft zichtbaar

De Stad Gorinchem, 9 en 16 oktober: Open middagen archeologiedepot Gorinchem (gemeentepagina)

AD Rivierenland, 12 oktober: Vondsten in depot te zien

AD Rivierenland, 15 oktober: Archeologiedagen in Dordrecht en Gorinchem trekken veel bekijks 'Afval van de voorouders'

De Stad Gorinchem, 16 oktober: Schat zoeken tijdens Archeologiedagen.

Afb. 31. Speuren in de 'zandbak' tijdens de Nationale Archeologiedagen.

Foto: Toos Busch.